

რეზენი

პეპსანა

რედაქცია ღიაა: დღის 9-2 საათამდე და საღამოს 5-7 საათამდე. მისამართი: ქუთაისი, ლეილას ქ., ფინანსის ს. ფოსტის აღრიხი: 80.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ქუთაისის საგუბერნიო კომიტეტის ირგანო

მიიღება ხელის მოწერა 1919 წლისათვის. უოველ დღისი გაზით. „რეზენი ქვეყანა“ - ზე. გაზეთის ფასი: ერთი თვით 10 მან. სამი თვით 25 მან. ხელის მოწერა და განცხადებანი მიიღება დღის 10 საათიდან 5 საათამდე.

ხელის მომწერთა საყურადღებოთ. ბაზ. „რეზენი ქვეყანის“ კანტორა სთხოვს ხელის მომწერთ, რომელთაც ვადა გაუთავდა ან უთავდებია, დროზე შემოიტანონ ხვედრი ფული, უკიდურეს შემთხვევაში კანტორა იძულებული იქნება შეწყვიტოს გაზეთის გზავნა.

განცხადება. რიონის სადგურზე ბილეტების გამყიდვე კასრის სტაჟულკოსკაის პინაზე გამგზავრების გამო, საჩქაროდ იყიდება პიანინო. გოტის ფაბრიკისა. პირობები შეუძლია მსურველმა გაიგოს რიონის სადგურზე 1 კლასის ბუფეტში, ვალინეფსკაისთან.

მთავრობის დეკლარაცია. წაითხულო დამფუძნებელ კრებაზე 24 მარტს, საყვებით შეეფერება მენშევიკ-სოციალ-დემოკრატების გამაურკვეველ პოლიტიკას. 1. დეკლარაცია მიზნად ისახავს „მშრომელთა ბატონობის“ განმტკიცებას. რას ნიშნავს „მშრომელთა ბატონობა“? პროლეტარიატის დიქტატურის ხომ არა? მაგრამ მაშინ ხომ მთავრობამ ბრძოლა უნდა გამოუცხადოს შინ მესაკუთრეებს სხვათა შორის მიწისმომცემს - და გარეთ გამარჯვებულ კოალიციას?

შეტადრე ვერ შეურიგდებანი კანონის იმ დებულებას, რომლის ძალითაც, მაგალითად, თქვენს წევრიან ოჯახსაც იმდენი მიწა უნდა ჰქონდეს, რამდენი ხეთმშვერიან ოჯახს. რაც შეეხება ინტენსივურ მეურნეობას, ამის შესახებ ლაპარაკი კი მეტია: ინტენსივური მეურნეობა შეუძლებელია იქ, სადაც კერძო საკუთრების საფუძველი შეწყვეტილია. 3. მთავრობა შეეცდება ფართო ასპარეზი გაუხსნას კერძო ინიციატივას, როგორც წარმოების, ისე აღმშენებლობის სფეროში. მაგრამ მთავრობის დღევანდელი პოლიტიკა სწორეთ ამ მუხლის უარყოფას წარმოადგენს. მწარმოებლის კერძო ინიციატივას ლაპარაკი, როდესაც ის თავისი ქაჩხის პატრონი და გამგე არ არის, განა შესაძლებელია? 4. საქართველოს მთავრობა მწვავეთ გრძობს სამუსულმანო საქართველოს დიდი ნაწილის დროებით ჩამოშორებას და სკდლოზს ისტორიული უსამართლოების გამოსწორებას და მთლიანი რესპუბლიკის დარღვევაში მთელი საქართველოს თავმოყრას. მაგრამ განა ყარსის ოქის პირი, ლაზიკა - სამპადაინო საქართველო არ არის? და როდის იყო, მთავრობა რომ ამ ქვეყნების შემპოკრებისათვის ზრუნავდეს? არაოდეს. და ამის მიზეზი უმთავრესად ის

არის, რომ მთავრობის პოლიტიკამ ისე დაუდილო საქართველო, რომ რაიხელი გვიკარავს, იმის შერჩენაც კი გვიძეძს. 5. ჩვენს ნორჩ რესპუბლიკას წინ კიდევ რაული დაბრკოლება ელოდება. მსოფლიო სამშვიდობო კონგრესს თავისი უკანასკნელი სიტყვა ჩვენი დამოუკიდებლობის შესახებ არ უთქვამს. მაგრამ ჩვენ სრული იმედით შევეყრებით მოსავალს. „სოცკრე თქმა ხჯობს არათქმასა, ზოგჯერ თქმითაც დაშვებობისო“, ამბობს რუსთველი. ასიტომ მთავრობის საგარეო პოლიტიკის შესახებ არათერს ვიტყვი: ვიტყვი მხოლოდ, რომ საგარეო პოლიტიკა სუსტით შევსებამება შინაურს, რომლიც ანაოვლსაც წარმოადგენს. 6. მთავრობა „შეეცდება სივებით დაეყრდნობა თვითმართველობას სორგანოებს, რომელთაც შეიწვევათ უფლება ადგილობრივი მართვა-გამგეობისა და რომელიც ხალხთან დაახლოებული არაინა. ადგილობრივ თვითმართველობათა უფლებანი ჩვენც გვქმამს, მაგრამ, სამწუხაროდ, დღეს თვითმართველობანიც მთავრობის შეცდომებს იმეორებენ, ე. ი. ცალმხრივს, არასახელმწიფოებრივ პოლიტიკას აწარმოებენ. 7. მთავრობა მიზნად ისახავს ხარჯების შემოკლებას და ბიუჯეტის ახლო მომავალში მოგვირგებს. მაგრამ ეს, რასაც ვერცერთი ცალიტრი დაირება. როგორ შეუძლია მთავრობის შეიმტროს, მაგალითად რკინის გზის ხარჯები, როდესაც მუშების დათხოვნა ფაქტიურად მთავრობის კი არ გითხება, არამედ თვით მუშებთა კომიტეტებს? ასე ფოსტა-ტელეგრაფში და ყველა სხვა დაწესებულებაშიც.

ნაკეთებია მთლიანი საქართველოსი და როდესაც სახალისი აგენტები და დენიკინის რაზმელები აფრთხილებენ ცრუნებს: გაზეთი და აფხაზეთი საქართველოს დამოუკიდებლობის წინააღმდეგნი არიანო, - იმ ეს ამწვავებდა მღვონაირებას. მტრებს, უპასუხისმგებლო პირებს გავრცელებული ჰორეზი ხჯეროდეს, სამტელდ იყენებდენ და გათამამებულნი უფრო მხნეთ ილაშქრებდენ საქართველოს შიდა ნაწილებსაკენ. საქართველოს განდგურების მოლოდინი მათ გამგეებულ სახეზე ღიბილით ისახებოდა. მაგრამ ერთი უტხოვლის თქმით: საქართველოში ვერცეს გაუხარია. და გამტეებულ სახეებზე გამოსახული ღიბილიც გქმარა. გაზეთებიდან და აფხაზეთიდან მიღებულა უკანასკნელი ცნობები ერთხელ და სამუდამოდ ამტკიცებს, რომ ჩვენი ქვეყნის ეს ორი ისტორიული ნაწილი საქართველის ვერ ჩამოშორდება და იქ მობინადრე მკვადრნი მგდგარი დამკვეთნი იქნებიან საქართველოს მთლიანობისა. გაზეთების მუსულმანების პროტესტი აღმოებეჯანსაღი, პროტესტი აფხაზეთის სახალხო საბჭოსი, დენიკინის არმიისაგან აფხაზეთის ტერიტორიის ნაწილის დაკაგების გამო და მიმართვა აფხაზეთისა საქართველოს მთავრობისადმი, რომ მიღებულ იქნეს ზომები აფხაზეთის ტერიტორია გაიშინდოს დენიკინის ჯარისგან, ცხადთ მოწმამს, რომ არც გაზეთში და არც აფხაზეთში არ ყოფილა მტრული განწყობილება საქართველოსადმი. მაგრამ მაინც არც იყო შემსახვევითი გამოსვლები, ამას აწყობდენ; ოსმლების ემისარები და დენიკინის ჯაშუშები. დღესდღე შეგნებულ გაზეთებში და აფხაზეთში მივითანვე ჩაიხუბებენ, როგორც ოსმლების ემისარებს, ისე დენიკინის ჯაშუშებს და დარაჯათ დაუდგებიან საქართველოს თავისუფლებას. მაგრამ ჯერ უნდა გაიშინდოს აფხაზეთის ტერიტორია დენიკინის ჯარისაგან და ეს უნდა ჰქნას ქართველმა მხედრობამ. დენიკინმა უნდა იგეზოს ისეთი მარტები, როგორც გაზეთში იგემა ოსმლების ასკრება და თათრების ბრძობა. საქართველოს მტრები ერთხელ და სამუდამოდ უნდა დამარცხდენ, რომ საქართველოზე გამოლაშქრება საშინელეებათ მოცლანდოს. ჩვენს ხარჯზე აღმბეჯანის „ზრუნვა“ გაზეთელი მუსულმანებისადმი და დენიკინის ოცნება მთლიანი რუსეთის ილდგენის შესახებ უნდა სამუდამოდ გავგავრწყლოთ. საქართველო ვერ შეეფერება ბონობას, იგი უნდა გაერთიანდეს და მთლიანის ძალით მტერს წინააღმდეგ. ასეთი ნიშნები უკვე აღინიშნა ჩვენი ერის ცხოვრებაში აფხაზეთის სახალხო საბჭოს და ახალციხის გლეხთა ყრილობის დადგენილებით. როგორც აფხაზეთის სახალხო საბჭოს, ისე ახალციხის გლეხთა ყრილობის დადგენილებას ისეოფე დირბეულება აქვს ჩვენთვის, როგორც საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების აქტს.

გამბი. ჯავახეთი და აფხაზეთი. განახლებულმა საქართველომ, დღიდან რესპუბლიკური წეს-წყობილების დამყარებისა რამდენიმე ომი გადინა. ქართველმა ერმა გამოსცა და ბევრი მწარე დღეები სთმებისა თუ სხვა მოსახლეურებების თავდასხმით, მაგრამ ამ დღეებში ყველაზე მწვავე იყო ბრძოლა: ჯავახეთის და აფხაზეთის მიმართულგებით. ჯავახეთი და აფხაზეთიც ისტორიული

ნელი.

პ რ ე ს ა .

აზროვნების დეგენერაცია.

„სახ. საქმე“ მთავრობის დეკლარაციას იწუხებს: „მთავრობის ეკონომიური პერსპექტივა უძველესად უნდა ყოფილიყო სოციალისტური ეკონომიკით გამსჭვალული.“ არ ზრუნავს და არ ფიქრობს ჩვენი მთავრობა. და „სახ. საქმის“ ასეთს მეთაურს თან მოხდეს თ. ლლონტის ვრცელი წერილი სადაც „კაპიტალიზმის დეგენერაციის“ შესახებ ლაპარაკი, მაგრამ ამ წერილში ჩვენ უფრო ფედერალისტური აზროვნების დეგენერაცია ვნახეთ ვიდრე კაპიტალიზმისა:

თანამედროვე რევოლუცია ნიშნავს კაპიტალიზმის დეგენერაციის მოსპობას, ეს ნიშნავს კაპიტალიზმის გაუქმებას, ეს იქნება უდიდესი თანამედროვე კულტურული აქტი, ეს იქნება დაწესებულებების თამასუქებისა, ვალების გაუქმება, სიძვირის მოსპობა და ეკონომიური კულტურის მართლა განახლება. სხვა გამოსავალი არ არსებობს. ან სოციალიზმი ან კაცობრიობის გადაწყვეტა! — ასე სდგას საკითხი და ჩვენი ქვეყანაც უნდა გაიმსჭვალოს საკითხის ასე დაყენების აზრით.

დღეს კაპიტალიზმის აგონიის ხანაში ობიექტიურად და სუბიექტიურად არის დიდი მასალა სოციალიზმისაკენ პრაქტიკული ნაბიჯებისათვის და როგორც ამ ნაბიჯებშია ხსნა თანამედროვე მსოფლიოს, თანამედროვე კაცობრიობის და კულტურის, ისე სოციალიზმშია ხსნა საქართველოს რესპუბლიკის, ქართველი ხალხისა.

საბარალო სოციალიზმი! არაფის არ დაუტანჯავს ეს მოძღვრება საქართველოში ისე, როგორც ფედერალისტებს. გუშინ წინ ამ ხალხს პატიოსანი, მაგრამ დაუფარავი პრინციპების არჩილი მიუძღოდა, გუშინ კი უარჩილობა ისე დააჩდა, რომ მენშევიკური მთავრობის კარისკაცობაც გაუქორდათ. დღეს ეს უმადური თანამედრობაც ჩამოართვეს, როგორც უხეირო მოჯამაგირე ისე გააძევეს სასახლიდან და აღარ იცან რა თქვან, რა გააკეთონ. ჩვენ ვიცით, რომ საქართველოში ბევრია სოციალისტი, გულწრფელი სოციალისტი, მაგრამ ასეთები თითქმის ფედერალისტები იყვენ, ამაში დარწმუნება ფიზიკურად არ ძალგვიძის.

„შავი სახალი“.

შავი ანუ წინწყობებიანი სახალი, საშინელი სენია: საშუალო რიცხვით ყოველს ხუთ ავადმყოფში ერთს კლავს.

ეს სენი გადამდებია: კაცს ავადმყოფი კაცისაგან გადაედება. მაგრამ როგორ? რა გზით?

წინეთ ეგონათ, ავადმყოფი ამ სენის წარმოშობა თესლს (უპატარავეს ცოცხალ არსებთან) ნახველის, ოფლის, შარდისა და სხ. საშუალებით ჰაერში განაბნენ და კარგადმყოფს, რომელიც ავადმყოფის ოთახშია, თმა-წვერულაგან და ტანისამოსზე ედებოდა.

მადლობა ღმერთს, რომ ეს აზრი არ გამართლდა და მეცნიერულმა ძიებამ აღმოაჩინა, რომ „შავი სახალი“ გადადის ავადმყოფიდან კარგადმყოფზე ტანისამოსის ტილის საშუალებებით: ავადმყოფის ტილი თუ კარგადმყოფს შეაღოდებდა და უჭებნს, აუტრის „შავი სახალის“ თესლს.

ტილის მიერ კბენიდან კაცს საშუალოდ 8—12 დღის შემდეგ — მინიმუმ 4 დღის და მაქსიმუმ 14 დღის შემდეგ — გამოაჩნდება სახალის ნიშნები. დროს სენის თესლის ატრიდან სენის პირველი ნიშნების გამოცხადებამდის ეწოდება ფარული ანუ ინკუბაციური დრო.

ინკუბაციური დროს განმავლობაში კაცი თავს კარგად გრძობს, სახლში ტრიალობს და მასთანავე შეიძლება გადაადოს სენი, ვისთანაც კი ახლოს არის.

სენის გამოცხადების პირველი ნიშანი არის, რომ ავადმყოფს საშინლად გააცივებს (მუცლის სახალით ავადმყოფს

ხოლოდ შეაცივებს) და სიცხე უკვად აიწვევს ცელზის 39⁰/₀—40⁰/₀-მდის.

მესამე — მესამე დღეს ან ცოტათი უფრო გვიან) ავადმყოფს გამოეწვიოს ჯერ მუცელზე და შემდეგ მთელ ტანზე. გამოფენილ წინწყობებს რომ თითი დააჭირო, სიწითლე გაჰქრება. მხოლოდ ხელის გულზე და ფეხის გულზე, აგრეთვე ხშირად პირის სახეზე არ არის წინწყობები. ხშირად ზოგიერთი წინწყობა შუაგულში სისხლი ჩაიქცევა (გამოიფეთვა სისხლის პატარა მილებიდან). ამ აგვილებს მოწვევითლო ფერი აქვს და თითის დაჭერისაგან სიწითლეს არ კარავენ, არ ფიქრდებიან. სისხლის ჩაქცევა ხანდახან წინწყობებს შორისაც მოხდება ხოლმე.

სიცხე მთელი ორი კვირის განმავლობაში მეტად მაღალია.

ავადმყოფს პირის სახე და თვალები გაწითლებული აქვს, ცნობა მიხილილი აქვს, აზოდებს, ხანდახან ავადმყოფი წარმოიდგენს, ვინმე მემუქრება, წამოვარდება ზეზე, ბრძვის მომვლს, შეიძლება სარკმლიდანაც გადავარდეს. მეტადრე მსმელს ემართება ეს.

ამავე დროს შეიძლება სენი გართულებდეს ფილტვის ანთებით, თრქმობის ანთებით, კანის მოღობითა და სხ.

ენაზე თეთრად ან შავად გადაკრული ხალ აქვს.

ავადმყოფს გამობრუნება შეეცაობა 12—14 დღეს. სიცხე ძლიერ მოიკლებს და შემდეგ 2—4 დღეს ნორმალური შეიქნება. მაშასადამე ავადმყოფობა გრძელდება სულ 2—2 წახ. კვირის განმავლობაში.

ავადმყოფთა 15—20 პროც. კვდება უმეტეს ნაწილად მეორე კვირაზე, უმთავრესად გულის სისუსტისა და ნერვიული სისტემის მიერ ნორმალური მუშაობის შეწყვეტისაგან. ხანდახან ავადმყოფს პირველ დღეებშივე ჩაქცევა სისხლი კან ქვეშ სხეულის აუარებელ ალაგას. ამგვარი ავადმყოფი პირველ კვირისვე კვდება.

ხანდახან შავი სახალი უფრო იოლია, ადვილად მოსახდელია. ამ შემთხვევაში ავადმყოფი იხდის სენს 1—1 წახ. კვირაში.

როგორ უნდა მოუაროს ავადმყოფს? სასარგებლოა ნელთბილი ვანები, რომელნიც ნერვიულ სისტემას ამშვიდებენ. გულის გასაძაგრებელი წამლები (კამფორა და სხ.) თავზე ცივი ტილონუ ყინული აუნდა ედვას, ტანი უნდა უწყინდოთ ცივი წყლით (რომ კანი არ მოაღბეს) და სხ. საქმეებში — რძის მეტი არა ექმება-რა. იმავე დროს თავის თავად ცხადია, როგორ უნდა იყოს თადარიგი. თავი-დათავი — ტილებთან ბრძოლა. მაშასადამე საუკეთესო საშუალება — საპონია.

გარეცხეთ და გამოიცვალეთ ხშირად საცვლები, საბნის პირი, ბალიშის პირი, ზეწარი და სხ. იბანეთ ტანი. ეს — ერთადერთი საშუალებაა.

რატომ არ არის შავი სახალი ევროპაში? მიტომ, რომ იქ, კაი ხანია, არა იციან რა ტილის. და ეს სახიზლარი კბენარი მხოლოდ უკულტურო, გაუნათლებელ ქვეყანაში მრავლობს გასაოკრად.

ღიად! თუ რომელსამე ქვეყანაში „შავი სახალი“ მივიწვარებს, — ეს ამ ქვეყნის უკულტურობის მომასწავებელია.

სირცხვილია, ტილებს შევაშვევინოთ თავი! წყალი ხომ, მადლობა ღმერთს, ბევრია! შეითვისეთ ევროპიული კულტურა! შეიყვარეთ სისუფთავე! ამაღლდით! მოცილებთ აზიური ქუქუქი! დაენათესავეთ ევროპიელებს! და მაშინ ჩვენში „შავი სახალის“ მწარე მოგონება-ლა დარჩება!

ექიმი ვასილ წერეთელი.

საპარტიზო ჯარების უსუსლა არტანუჯის ოლქში

გუშინ ვახუშტის გამოქვეყნებული იყო სამხედრო ცნობები, რომელიც საბაბს მისცემდა ფეიქრათ, თითქმის ბრიტანეთის სარდლობა სთვლიდეს შეუწყნარებლად, რომ საქართველოს რესპუბლიკის ჯარებმა ფოცხოვის რაიონში წინ წაიწიონ.

ჯერ კიდევ 17 მარტს საქართველოს მთავრობამ აცნობა ბრიტანეთის სამხედრო მისიას თფილისში, რომ თავდაცვის მიზნებისთვის აუცილებელია საქართველოს რესპუბლიკის ჯარები შევიდნენ არტანუჯის ოლქში, სადაც თავმოყრილია საქართველოს მოწინააღმდეგე „ბანდები“. მთავრობამ წინადადება მისცა შეედგინათ შერეული კომისია საქართველოს და ინგლისის მისიის წარმომადგენლებისაგან, რომელიც გამთავრდებოდა ახალქალაქისა და არტანუჯის ოლქის დროებით საზღვრებს.

19 მარტს ბრიტანეთის სამხედრო მისიამ აცნობა საქართველოს მთავრობას, რომ ის თანახმაა შესდგეს ასეთი შერეული კომისია ინგლისელი აფიცრის თავმჯდომარეობით. ამასთანავე მისია ატყობინებდა, რომ საქართველოს ჯარების შესვლა არტანუჯის ოლქში მართლდებოდა მხოლოდ, როგორც აუცილებელი თავდაცვითი ზომა საქართველოს მხრივ და რომ ყველა სამხედრო მოქმედებაში ამ ტერიტორიაზე უნდა განისაზღვროდეს ყოველგვარი შეიარაღებული „ბანდების“ გაფანტვით, რომლებიც კი ემუქრებიან საქართველოს ჯარებს. გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად ბრიტანეთის მისიამ საქართველოს დანახა დენიშნა პოლკოვნიკი სტუარტი თავის წარმომადგენლად, რომ თან ახლდეს ქართულ ჯარებს არტანუჯის ოლქში შესვლის დროს.

აფხაზეთის საბჭოს პროტასტი მოხალისეთა წინააღმდეგ.

დემოკრატიულ არჩევნების საფუძველზე არჩეულ აფხაზეთა წარმომადგენლობა აფხაზეთის სახალხო საბჭო გახსნა. უკანასკნელ დღეებში საბჭოს თათბირი ჰქონდა აფხაზეთის ტერიტორიაზე გაგზავნის რაიონის მოხალისეთა არმიის მიერ დაჭერის შესახებ. ეცნობთ რა მომხდარ ფაქტს, შეუსაბამო და ასაშფოთებლად საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის ფარგლებში მოყოლებული აფხაზეთის ავტონომიურ მმართველობამ დაადგინა: ეცნობოს ეს ამბავი დეპუტატთა საქართველოს მთავრობას და თვით უმაღლეს მოკავშირეთა სახელმწიფოების წარმომადგენელთა, რომ ვაცხადებთ სასტიკ პროტესტს აფხაზეთის ტერიტორიის დაჭერის გამო, რაც საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობისაგან თხოულობს დაუყონებლივ ზონების მიღებას და დაჭერილ ტერიტორიის გაწმენდას მოხალისეთა არმიის მიერ საზღვრებამდეს მდ. ბზიბთან. აფხაზეთის სახ. საბჭოს თავმჯდომარე ემუხვარი

სამხედრო მინისტრის ბრძანება ჯარების მიმართ.

მძიმე წუთები განიცადა ჩვენმა ქვეყანამ ჩემი სამხედრო სამინისტროს მეთაურობის დროს: შინაური ანარქია და მასთან ბრძოლა, ომი სომხეთთან და ოსმალების აგრესიების გამოსვლა ახალციხე-ახალქალაქის მაზრაში. ამ მომენტებში დადგა საკითხი ჩვენი არსებობისა, საკითხი საქართველოს დამოუკიდებლობის და დემოკრატიული წეს-წყობილებისა.

ქართველი მხედრობა თავგანწირული შეგნებით შეხვდა ამ მომენტებს და თავის სისხლით სახალხო გვარდიანთან ერთად დაიცვა საქართველოს თავისუფლება და დემოკრატიული წეს-წყობილება. შულავერის და აწყურის ფრონტზე, საჩხერის და ლენხუტის მიდამოებში, მე პირადათ მოწმე ვიყავი ჩვენი მხედრობის ვაჟაკობისა და თავგანწირვისა.

ქვეყნის დაცვასთან ერთად, რომელიც მუდმივ ბრძოლას მოითხოვდა, უნდა მომხდარიყო მთელი სამხედრო სისტემის და აპარატის განახლება. ამ მძიმე პირობებში თქვენი დახმარებით მე ესეც შეძელი. შექმნილი სამხედრო სისტემა და აპარატი თვით ცხოვრებამ გამართლა, მათი მეცხებით თქვენ ნეტრი რამდენჯერმე შესუსრეთ, — შულავერთან, აწყურ-ახალციხესთან და ფოცხოვში.

გზა გაიარებოდა, მიზანი აღებოდა, საშუალება გამოძენილი იქნა დიდი ხნით შეერბებული დისკინაზიისათვის აღსრულებლობა და უფრო მოსახერხებელი შეეძინა სიტუაცია მოვალეობის ასრულებისა; თქვენ მსხვერპლი გაიღეთ და განიცადეთ გრძობა გამარჯვებულისა. ვინც თავის მოვალეობის აღსრულების დროს დაიღუპა, მათ ცხედრის წინაშე მუხლს ვიდრეკ.

შენ კი, ქართველო მხედრობავ, დღეს, როდესაც მე თქვენ ხელმძღვანელობას თავს ვანებებ, სამშობლოს სამსახურისათვის მადლობას გიძღვნი და იმედი მაქვს, რომ თქვენ ესლაც მუდამ მზათ იქნებით საყვარელი სამშობლოს დასაცავათ. სამხედრო მინისტრი გიორგიძე.

ახალციხის მაზრის მიწის მუშათა დეპუტატების საბჭომ მოისმინა რა კრებაზე აზერბაიჯანის მთავრობის საქართველოს მთავრობისადმი გამოგზავნილი ნოტა, ერთხმით დაადგინა: გლახთა დეპუტატების საბჭო ითვალისწინებს რა ახალციხის მაზრაში ოსმალეთის ემისარების და ზოგიერთ მგებების მიერ ფოცხოვიდან მოწყობილ ავანტიურისტურ მოქმედებას, ღრმად დარწმუნებულია, რომ ახალციხის მაზრის მშრომელ ხალხს, მცირე ნაწილის გარდა არავითარი მონაწილეობა არ მიუღია საქართველოს საწინააღმდეგო მოქმედებაში. საქვეყნოთ ვაცხადებთ, რომ საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის მთავრობა ერთგვარად იცავს ყველას ინტერესებს განურჩევლათ ეროვნებისა და სარწმუნოებისა. ახალციხის მაზრა საქართველოს განუყოფელი ნაწილია და ახალციხის მუსულმან გლეხობას სურს მშურათ ცხოვრება საქართველოს ხალხებთან. ახალციხის მაზრის გლეხების სახელით ვაცხადებთ, რომ ჩვენ არ გვესაკირობება ადერბეიჯანის მთავრობის მფარველობა და ვსთხოვთ მას ჩვენს საქმეებში ნუ ჩაერვება და ნუ შეუშლის ხელს ადერბეიჯანის და საქართველოს მეგობრულ კავშირს.

საბჭოს წევრები: ოსმან შევექი ეფენდი მიქელაძე, ყადირ გულიშვილი გვარამაძე, რაჯებ ალი-ოღლი ოსმალაძე, სოლომონ შურსალ-შუხელი-ილიაძე, მოულა-შორაფ, მოლა ალიოღლი გიორგი მელე შალვა გარდაიძე, ამა მოლაი-ოღლი, ჯიბ სილი-ოღლი რუსტემ, იბრაგიმოღლი აზის სალიმანოღლი.

ქ. ფოთი

როგორც რუსეთიდან ჩამოსულები გადმოგვეცემენ ნოვოროსიასა და ქერჩში პური და შაქრით დატვირთული გემები სდგას საქართველოში გამოსამგზავრებლათ, მაგრამ დენიკინის განკარგულებით ნავთ-სადღურადან მოხსნის უფლებას არ აძლევს. ამის გამო ერთი თვეა რაც რუსის გემების შემოსვლა შეწყდა.

— 21 მარტს ღამით არა ჩვეულებრივი ქარი და ზღვის დღევა ასტყდა, დღევა იმდენათ ძლიერი იყო, რომ ტალღები თვით ნავთსადღურში სცემდა. ასეთი ძლიერი დღევა სოხუმის ქარის დროს იცის. პარასკევს დღით, 1 საათზე ფოთის ნავთსადღურში შემომავალი ფქვილით დატვირთული გემი „წმ. ნიკოლოზი“ დამარცხდა. როგორც გადმოგვეცემენ „ეკიპაჟი“ და თვით ფქვილის პატრონიც დაიღუპა.

— ამავე დღეს დაზარალდა წინაღლით სოხუმისაკენ გასული, საქართველოს გემი „ქორონი“, რომელიც ცუდი ამინდის გამო სოხუმში ვერ შესულა; უკანვე დაბრუნებისას, ფოთის ნავთსადღურიდან ერთი ვერსის დაშორებით მარცხი მოუვიდა. არის ზარალი.

ახალი ამბები

ა უ თ ა ი ს ი.

საქართველოს დელეგაციის ნაწილის დაბრუნება. სახავო დელეგაციის წევრები ბ. ბ. ნიკო ნიკოლაძე, ზურაბიშვილი ილ. ნაკაშიძე, გენ. ოდიშელიძე და გრ. რომაჩიძე ამ დღეებში სტამბოლიდან თბილისს დაბრუნდებიან.

ახალ-ქალაქის მაზრაში. ბრიტანეთის სახელმწიფო წარმომადგენელმა ახალ-ქალაქში აცნობა საგარეო საქმეთა მინისტრს, რომ ახალ-ქალაქის მაზრის მცხოვრებლები ძლიერ გაჭირვებას განიცდიან სურსათის მხრივ და თუ ახლო კვირაში არ აღმოუჩინეთ დახმარება, ცუდი შედეგი მოყვება. დასათვის ხორბალი ამ წლისათვის არ აქვთ და თუ მათ არ მიეცით ხორბალი, მცხოვრებლებს საშუალება არ ექნებათ მომავალ წელში თავი გამოიკვებონ. დასათესად საქირთა 30,000 ფუთი ხორბალი.

„ნაიმორები“. 1 აპრილისათვის ქუთაისში ვ. გაფრინდავის რედაქტორობით გამოვა ჟურნალ „ნაიმორების“ მეორე ნუმერი.

კონცერტი. დღეს, ქალაქის თეატრში გაიმართება ქართული საერო კონცერტი, ორ განყოფილებით.

ყარაიაზიშვილისადმი სახელგამართლება. ყარაიაზის გადმოსახლებულთა კომიტეტისამთავრებულმა კომიტეტმა, რომელიც პირნი, რომელთაც მიღებული აქვთ ყარაიაზში მიწა და სახლი: ვალდებული არიან პირველ აპრილისთვის აქიყვნენ, სახლ-კარს უფლიდენ და სასოფლო მუშაობას ეწყვიდნენ, წინააღმდეგ შემთხვევაში კომიტეტი მათ მიწას და სახლკარს გადასცემს ახლად მოსულებს, რომლებიც დაეინებით მოითხოვენ დასახლებას. გვარდიელები და ჯარისკაცები ვალდებული არიან დროზე შეგვარდნონ, თუ ფრონტზე იმყოფებიან. ამასთანავე ვაცხადებთ, რომ სახლების შესაკეთებელი მასალა და სათესლე ხორბალი მიღებულია მთავრობისგან.

სახალხო განათლების სამინისტრო აცხადებს სამაზრო ერობას და ქალაქთა თვითმართვლობებს, რომ განსაკუთრებულ კომისიისათვის, რომელსაც მინდობილი აქვს სახალხო სასწავლებლის ტიპის და საყოველთაო სასკოლო სწავლების გეგმის შემუშავება საქართველოს სკოლის ამ დღემდე მდგომარეობის შესახებ ერო-

ბათა და ქალაქთა თვითმართვლობათა, როგორც ტიპის უნდა იქნეს სკოლა: 1) საზოგადო განათლებისა თუ დაბალ სპეციალურ კლასსაც უნდა იძლეოდეს, 2) რამდენ წელიწადს უნდა გრძელდებოდეს სწავლა, 3) რამდენ საფეხურიანი უნდა იქნეს სახალხო სკოლა, 4) სასურველია მისი კავშირი საშუალო სწავლებელთან უნდა იქნეს დამოუკიდებელი ხასიათის, 5) ვინ უნდა იწახედეს სკოლას 6) სახელმწიფოებრივ მოსახრებით და დღევანდელი მდგომარეობის მიხედვით შეიძლება თუ არა დაუყონებლოდ დაწესდეს სასკოლო გადასახადი.

ქუთაისი. 22 მარტს, დამით ვასილ კონსტანტინეს ძე მასურაძემ და ალექსანდრე მასურაძემ მოიპარეს ფურნიდან სადაც ისინი მსახურობდნენ 30,000 მანეთი. ბოროტგამხრახველების დასაქვრავს მიღებულია ზომები.

საქსოვი ქარხანა. ქუთაისის სამაზრო ერობა თავის საქსოვი ქარხნის საკიროებისთვის უკვე ნაწილობრივ დაიკავა მ. ჩარეკოვების სახლები ქარვასლის ქუჩაზე.

სახალხო განათლების სამინისტრო აცხადებს ერობათა და ქალაქთა თვითმართვლობებს, რომ არა სახალხო უმაღლეს დაწესებულებით სასწავლებელთ კრედიტი არ გაეხსნებათ და არც 1918 წლის 3 მარტის დამატება მიეცემა.

მარილი. ქუთაისის მაზრის ერობამ მიიღო 7 ვაგონი მარილი.

თეატრი. ხუთშაბათს, 27 მარტს, ქალაქის თეატრში გაიმართება დამსახურებული რეჟისორის მ. ქორელიის იუმორისტული საღამო შემდეგი შინაარსით:

სადგურ გელათზე თავდასხმა. გელათის სადგურის უფროსმა დევეშით აცნობა ქუთაისის სადგურის მილიციის უფროსს, რომ 21 მარტს, სადგურ გელათს თავს დაესხა სამი უცნობი შეიარაღებული. მათ განხრავეს იქ მყოფი მგზავრები და მოხელეები და რომ ვერასფერი იპოვეს, ამის შემდეგ გაიტაცეს მორიგი მოსამსახურე მერკუროვი და მიიძღვნა. მერკუროვი გზიდან გაუშვეს. მისთვის ცუდი არაფერი მოუყენებიათ.

თავდასხმა. სამტრედიიდან ჩამოსული პირები გადმოგვიყვანეს, რომ სადგურ საჯავახოდან სამტრედიის მიმავალ მატარებელს თავს დაესხნენ ბოროტ-გამხრახველები. მგზავრები გასწრავეს გაიტაცეს ფული და სხვა ნივთები.

დაბრუნება. მაზრის კომისიის განკარგულებით დაბრუნდნენ და საგუბერნიო ციხეში მოათავსეს მიხეილ ქარხანაძე და ბართლომე კორტოვიშვილი რომელთაც ბრალდებათ სოფ. ვარციხეში სახელმწიფო ქონების გატაცება.

ყარაიის დაჭრა. ბილდათის რაიონის კომისარი ასათიანი დევეშით აცხადებს მაზრის კომისარს, რომ მან დაავატირმა ცნობილი ყარაიი ქართველიშვილი.

ქალაქის არჩევნები ზუგდიდში. ზუგდიდის ქალაქის არჩევნები 16 მარტს მოხდა. არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 1,293 ამომრჩეველი. აქედან ეროვნულ-დემოკრატიებმა მიიღეს 432 ხმა, ს.დემოკრატიებმა—391 ხმა, ს. ფედერალისტებმა 310, ს. რევოლუციონერებმა 109 უპარტიოთა კავშირმა 51.

20 ხმოსანიდან ერ. დემოკრატიებმა გაიყვეს 6 ხმოსანი, ს. დემ. 6 ხმ. ფედ. 5 ხმ. ესერებმა 2 და უპარტი. 1 ხმოსანი

ზარტიული ცნობა.

სამშაბათს, 25 მარტს საღამოს სრულ 6-საათზე რეალურ სასწავლებლის დარბაზში მოხდებოდა ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ამავე უბნის წევრთა და თანამოაზრეთა კრება. ასარჩევია უბნის კულექტივი. წევრთა დასწრება კრებაზე სავალდებულოა.

ხუთშაბათს, 27 მარტს, საღამოს სრულ 5-საათზე, ილია წინამძღვარის სახლში (ძვ. თბ. ქუჩ. ხარაზოვის ბაღთან) მოხდებოდა ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის წევრთა და თანამოაზრეთა საფიჩხის საუბრო კრება. სხვა საორგანიზაციო საკითხთა შორის უნდა არჩეული იქნას ამ უბნის კულექტივი. წევრთა დასწრება კრებაზე სავალდებულოა.

სამართლებრივი საკითხები.

როგორც ირკვევა, ერთ-ერთ შემოსავლის წყარო საქართველოს რესპუბლიკისა, საბაჟოები წარმოადგენს. სხვა დანარჩენი დაწესებულებანი მხოლოდ დეფიციტს იძლევა. სახელმწიფოს გასავალი იფარება ბონებით, რომელიც ვალად აწვება რესპუბლიკას და საბაჟოების შემოსავლით. ვინც საბაჟოების მოხელეთა ცხოვრებასთან დაახლოებული არ არის, ალბად იფიქრებდა; რადგან ასეთი შემოსავლიანი საბაჟო უწყება, იმის მოხელენი სხვა უწყების მოხელეებთან შედარებით უკეთ იქნებიან დაკმაყოფილებული, მაგრამ სინამდვილეში კი წინააღმდეგაა ვხედავთ.

არცერთი უწყება რესპუბლიკისა, ჯამაგირის მხრივ ისე უყურადღებოდ არ უნდა დატოვებული, როგორც საბაჟო.

თუ კი საბაჟოს შემოსავლის ტომის კერძით სხვა უწყებები კმაყოფილები, და საბაჟოს მოხელენი კი წახევრად შიშვანი დაიარებიან, ამას მთავრობა სხვა დროს ექსპლოატაციას უწოდებდა. ახლა კი საქირთა გაჩუმდეს და კიდევაც, სლუმს.

საბაჟოების მოხელენი ზვიდან ელოდნენ მათი მდგომარეობის გაუჯობებსებას, მაგრამ დღემდე არაფერი სჩანს. ფხო კი. მთავრობამ უნდა იფიქროს „მისთვის ჩვეული საშუალება“, გაფიცვა.

მოხელე რაგინდ სახელმწიფოებრივი მიზნით არ უნდა იყოს გამსკვალული, როდესაც მას დედინაცვლობას უწევნ და ნამდვილ გერადაც არა სთვლიან, მოთმინება ეკარგება.

ვისი ბრალია, რომ ბონები ფურცელივით დაცვინდა და მისი ამკრები აპარატი მთავრობას ვერ მოუწყობა? იქნებ მათი ცხოვრების გაუჯობებსება საჭირო რომელიც თავის მრავალრიცხოვანობით საარჩევნო უბნებს 1—ნომრით ამოავსებს? იქნებ ასეთი წესით ფიქრობს მთავრობა მშრომელთა რესპუბლიკის დამკვიდრებას? გ—ო.

ფრანგული პრესის ცნობები.

„პტი პარიზენი“ იუწყება, რომ ბალონელები წინ მიიწვევენ ბესარაბიისაკენ. რუმინის საზოგადოებაში ეს გარემოება შიშს იწვევს. გერმანელები, რუსები და უნგრელები თავმოყრილი არიან ტრანსილვანიის საზღვარზე და შეადგენენ... (გამოტოვებული) დივიზიას. წითელი ჯვრის საერთაშორისო კონფერენციამ, რომელიც კანაში უნდა შესდგეს 1 აპრილს, მოიწვია მთელი ქვეყნის სპეციალისტები იმ მიზნით, რომ შეიმუშავოს პროგრამა ტანჯვის შესამსუბუქებლად და ხალხთა ავადმყოფობის წინააღმდეგ საბრძოლველად. ეს პირველი კონფერენცია თავდაპირველათ განიხილავს პროგრამის იმ ნაწილს, რომელიც უნდა შეიმუშავოს საერთაშორისო საბჭოს ორგანიზაცია, რომლის მიზანია გამოძებნოს საშუალებაანი ევიდემიის ასაკლებლათ და დაცივას ბავშვთა ჯანმრთელობა. ამ კონფერენციას მოყვება სხვა კონფერენციები, რომლებიც მიზანია გამოიმუშავონ სრული პროგრამა, რომელსაც შემდეგ წარუდგენენ განსახილველათ ყველა წითელი ჯვრების პლენალურ სხდომებს, კრებები მოხდება უენევაში ზავის ჩამოგდების ერთი თვის შემდეგ. პრეზიდენტ ვილსონმა, კლემანსომ, ლოიდ ჯორჯმა, ორლანდომ, სონინომ და დიდი სახელმწიფოთა წარმომადგენლებმა მოიწონეს ეს პლანი.

მთავრობის დაპლარაჟი.

მოქალაქენო, დამფუძნებელ კრების წევრნო! ასრულდა საქართველოს ერის სურვილი. შესდგა სუვერენული ორგანო, დამფუძნებელი კრება, რომელიც მოწოდებულია შეიმუშაოს რესპუბლიკის კონსტიტუცია და მტკიცე ნიდაგზე დაამყვიდროს დამოუკიდებელი დემოკრატიული სახელმწიფო. მთავრობა, როგორც აღმასრულებელი ორგანო დამფუძნებელი ორგანო დამფუძნებელი კრებისა და პასუხისმგებელი მის წინაშე, მიხნათ ისახავს დემოკრატიის ინტერესთა დაცვას. რევოლუციის მონაპოვართა განმტკიცება და გაფართოვება დამოუკიდებელ საქართველოს რესპუბლიკის ფარგლებში, აი ის მთავარი მიზანი, რასაც ემსახურება ახლად შემდგარა მთავრობა. ყველასათვის ცხადია, რომ დემოკრატიული საქართველო არასოდეს არ შეუთრავდება პოლიტიკურ მონობას და ქედს არ მოიხრის მოწინააღმდეგეთა წინაშე, რომელნიც მის არსებობას ეშუქრებიან.

მართალია, ჩვენ ნორჩ რესპუბლიკას წინ კიდევ მრავალი დაბრკოლება ელოდება. მსოფლიო სამშვიდობო კონგრესს თავისი უკანასკნელი სიტყვა ჩვენი და მოუკიდებლობის შესახებ არ წარმოუთქვამს, მაგრამ ჩვენ სრული იმედით შეეყურებთ მომავალს. ხალხი, რომელმაც სძლია რეპტიკა და ანარქია, მოიგერია უცხო ძალთა თავდასხმა, ექვს გარეშეა, შეინარჩუნებს და უზრუნველყოფს თავისუფალ პოლიტიკურ არსებობას. დიდმა ბრიტანეთმა, რომელმაც ჩვენში ფეხი

შემოსდგა და რომელთანაც ჩვენ ვესწრავით ურთიერთ ინტერესების უზრუნველყოფით დაახლოებას, უკვე აღგვიტქვა ჩვენი დამოუკიდებლობის აღიარება. საქართველოს მთავრობა მოწადინებულია მოკავშირეთა დანარჩენ სახელმწიფოებთანაც შეთანხმების მიღწევას და მათი დახმარებით საერთაშორისო ოჯახში სრულფუნქციონირებას წვერათ ჩარიცხვას.

ჩვენ სიამოვნებით აღვნიშნავთ, რომ მგზობელი სახელმწიფონი—სომხეთი, ადრბეჯანი და მთიულთა რესპუბლიკა, რომელთანაც ჩვენ ველტვით განვამტკიცოთ კეთილმეზობლური ურთიერთობა, საბოლოოდ დაადგნენ დამოუკიდებელ სახელმწიფოებრივობის გზას, ხოლო ეს საუკეთესო თავდებია მათთან მკიდრო კავშირის დამყარებისა და საერთო ძალღონით ჩვენი პოლიტიკური თავისუფლების დაცვისა.

საქართველოს საგარეო, აგრეთვე საშინაო მდგომარეობას მეტისმეტად ართულდებს მსოფლიო ომით გამოწვეული ეკონომიური და სოციალ-პოლიტიკური კრიზისი, რომელიც ჩვენს თვალწინ ახალ-ახალ ქვეყნებს მოედდა და რომელიც თანდათან ვითარდება და ღრმავდება. მაგრამ ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ საქართველოს დემოკრატიის შემოქმედება და უნარი სძლევს ამ დაბრკოლებათ და ევროპაში მოსალოდნელ ცვლილებას ჩვენი მშრომელთა ბატონობის განსამტკიცებლად გამოიყენებს.

მოქალაქენო, დამფუძნებელი კრების წევრნო! მთავრობა თავის მოვალეობა

ბათ რაცს ამკარად განაცხადოს, რომ საქართველოს განაპირა კუთხეებში ბნელი რიაკციონური ელემენტები სცდილობენ რესპუბლიკის დამხობას და ამ მიზნით გარეშე ძალებს იშველიებენ. ახახეთსა და სამუსულმანო საქართველოს მთავრობა განსაკუთრებულ ყურადღებას აპყრობს. ჩვენი მიზანია ამ კუთხეებში თავისებური განვითარების უზრუნველყოფა, ადგილობრივი ძალებით შინაური მართვა-გამგეობის მოწყობა და დედა-სამშობლოსთან შეგნებულად დაკავშირება. ახახეთის სახალხო საბჭოს მოწვევით. რომელიც არჩეულია საყოველთაო, თანასწორი, პირდაპირი, ფარული და პროპორციანალური სისტემით ორივე სექსის მიერ, უკვე ჩაეყარა საფუძველი აფხაზეთის საქმეთა ამ ნიდაგზე მოწესრავებას.

საქართველოს მთავრობა მწვავეთ გრძნობს სამუსულმანო საქართველოს დიდი ნაწილის დროებით ჩამოშორებას და სცდილობს ისტორიული უსამართლობის გამოსწორებას და მთლიანი რესპუბლიკის ფარგლებში მთელი სამუსულმანო საქართველოს თავმოყრას.

მთავრობას განზრახული აქვს დროებით ქალ. ახალციხეში სამუსულმანო საქართველოს მმართველობის შედგენა და ამ მხარეში დემოკრატიულ რეფორმათა განხორციელება.

მთავრობა დარწმუნებულია, რომ ამ კუთხეების შემოერთება და კულტურული აღორძინება აუცილებელი პირობაა ჩვენი

რესპუბლიკის ნორმალური განვითარებისა და თვით არსებობისაც კი. ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ სამართლიანი მიწრაფება საქართველოს ერისა პპობებს სრულ თანაგრძობას მოკავშირე სახელმწიფოთა მხრივ.

რესპუბლიკის ფარგლებში ყველა მოქალაქე, განურჩევლად ეროვნებისა და რწმენისა, თანასწორი პოლიტიკური უფლებით სარგებლობს. მთავრობა მიხნათ ისახავს შექქმნას პირობები ყველა ერთა კულტურულ-ეროვნულ უფობებათა სრული უზრუნველყოფის და მათი განვითარების.

ჩვენს მდგომარეობას არ შეეფერება მართვა-გამგეობის ის რთული სისტემა, რომელიც გვიანდერძა რუსეთის იმპერიამ.

მთავრობა მიხნათ ისახავს მართვა-გამგეობის გამარტივებას. ის შეეცდება სეგებით დაეყრდნოს თვითმართვლობების ორგანოებს, რომელთაც მიენიკათ უფლება ადგილობრივ მართვა-გამგეობისა და რომელნიც ხალხთან დაახლოებული არიან. მთავრობა ახლო მომავალში შემოიღობს საერთო თვითმართვლობას იმ მაზრებში, რომელნიც ჯერ კიდევ მოკლებულნი არიან ამ ინსტიტუტს და დაჩქარებით შეუდგება წვრილ საერობო ერთეულების მოწყობას, რომელნიც დემოკრატიულ რესპუბლიკის საფუძველს

